

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pöytäkirja
7.5.2020

1/4

Kaivoslain uudistamisen työryhmän kokous 2/2020

Aika 16.4.2020, klo 14.00-16.40
Paikka Etäyhteys

Läsnä Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö (pj.)
Riitta Rönn, ympäristöministeriö
Pekka Kemppainen, maa- ja metsätalousministeriö
Taina Eckstein, valtiovarainministeriö
Merja Sandell, valtiovarainministeriö (kohta 4)
Tiina Sanila-Aikio, saamelaiskäräjät
Mika Riipi, Lapin liitto
Erkki Kantola, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Kirsi Levä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Mari Kivinen, Geologian tutkimuskeskus
Sari Myllyoja, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Antti Salonen, Suomen Kuntaliitto ry
Marja Anttonen, Paliskuntain yhdistys
Pekka Suomela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lauri Muranen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Sami Hämäläinen, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Leena Kristeri, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Jouni Nissinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Teija Kankaanpää, Kaivosteollisuus ry
Katja Keckman, työ- ja elinkeinoministeriö (viestintä)
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Niklas Vartiainen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)

Kutsutut asiantuntijat Pro Heinävesi-kansanliike, edustaja: Jukka Leppänen
Äkäslompolon kyläyhdistys ry, edustaja: Leif Ramm-Schmidt
Viiankiaapa-kansanliike, edustaja: Riikka Karppinen
Pro Kuusamo ry, edustaja: aa Sakari Niemelä
Pro Osikonmäki-kansanliike, edustaja: Kari Kämäräinen

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Todettiin, että edellisen kokouksen pöytäkirja on toimitettu sähköpostitse työryhmälle 1.4.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta.

3 Kansalaisjärjestöjen kuuleminen

Kokoukseen kutsuttuja kansalaisjärjestöjä oli pyydetty valmistelevaan puheenvuorot seuraavien aiheiden osalta:

- Mitkä ovat kaivoslain uudistamisen näkökulmasta keskeisimmät aihealueet, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota?
- Viestinne kaivoslain uudistamistyöhön.
- Suositukseen kaivoslain vaikutusten arviointiin.

Kokoukseen kutsutut kansalaisjärjestöjen edustajat kertoivat työryhmälle omista näkökulmistaan kaivoslainsäädäntöön ja heidän kokemustensa kautta esiin tulleista kehittämistarpeista.

Työryhmän jäsenet esittivät asiantuntijoille kommentteja ja kysymyksiä.

Toimitetut esitysaineistot jaetaan työryhmälle ja julkaistaan hankkeen verkkosivuilla: <https://tem.fi/kaivoslakityoryhman-kokousaineistot>

4 Katsaus valtiovarainministeriössä vireillä oleviin lainsäädäntöhankkeisiin

Valtiovarainministeriön vero-osaston hallitusneuvos Merja Sandell kertoi energiaverotyöryhmästä, joka käsittelee muun muassa kaivosten energiaveroon liittyviä hallitusohjelman kirjauksia. Työryhmän toimikausi kestää 31.8.2020 saakka.

Kaivosveron vaihtoehtoja ja vaikutuksia koskeva VN TEAS-hankehaku on julkaistu 15.4. Selvitysraportin odotetaan valmistuvan keväällä 2021.

Katsauksen jälkeen todettiin, että esiteltyjen hankkeiden valmistelu jatkuu VM:ssä tästä hankkeesta erillisinä hankkeina.

5 Hallituksen esityksen vaikutusarviointi ja toteutus

Todettiin, että työryhmälle on jaettu muistio vaikutusarvioinnin toteutuksesta 9.4.

Todettiin, että muistio on yleispiirteinen esitys, joka tukee niin valmistelijoita kuin työryhmää vaikutusarviointien suunnittelussa ja arvioitaessa seikkoja, joita vaikutusarvioinneissa otettava huomioon. Muistiota on tarkoitus päivittää hankkeen edetessä.

Työryhmä kävi keskustelua muistiosta ja esitti siihen täydentäviä huomioita. Muun muassa esityksen saamelaisten *alkuperäiskansaoikeuksia sekä oman kielen ja kulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamista* koskevaan vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää huomiota ja tarkastella ko. vaikutuksia erillisenä aihealueena.¹

¹Muutettu työryhmän esityksen mukaan 10.6. Lisäykset kursivilla.

Työryhmän jäseniä pyydettiin toimittamaan sihteeristölle mahdolliset kommentit ja muutosesitykset kirjallisena. Muistiotuokataaan saadun palautteen perusteella.

6 CETA-sopimuksen huomioiminen hankkeessa

Työryhmälle esiteltiin CETA-sopimuksen huomioimisen seuraavat vaiheet.

Todettiin, että TEM ja UM pitävät kahdenkeskisen palaverin CETA-sopimuksen vaikutuksista 17.4.

Todettiin, että alustavan asialistan mukaan palaverissa keskustellaan seuraavista asioista:

- yleistä investointisuojausta
- millaisia reunaehtoja CETA-sopimus tuo kansallisen lainsäädännön kehittämislle?
- onko Suomella muita vastaavia sopimuksia, jotka tulisi huomioida?
- UM:n asiantuntijan näkemys miten CETA tulisi huomioida vaikutusarvioinnissa

Todettiin, että palaverin pöytäkirja jaetaan työryhmälle.

Työryhmää pyydettiin toimittamaan kirjallisesti ehdotuksia ja näkemyksiä koskien CETA-sopimuksen vaikutusarviointia.

7 Maanomistajien asemaa parantavat ja kaavoitusta koskevat hallitusohjelmakirjaukset

Todettiin, että työryhmälle on jaettu hallitusohjelmakirjauksia ja niitä vastaavia OTT Vihervuoren selvityksen havaintoja koskeva tarkastelukehikko 9.4. Todettiin, että tarkastelukehikko on luonnos, jonka tarkoituksena toimia keskustelunavaajana. Tarkastelun kohteena olivat seuraavat hallitusohjelmakirjaukset:

- "Parannetaan kaivosalueen ja kaivoksen vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajien asemaa ja tiedonsaantioikeutta."
- "Kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella."

Tarkastelukehikon sisällöstä käytiin laaja keskustelu.

Työryhmän jäseniä pyydettiin toimittamaan sihteeristölle mahdolliset keskustelua täydentävät kommentit kirjallisena.

8 Seuraavat kokoukset

- ke 10.6. klo 10.00-12.00
- pe 21.8. klo 13.00-15.00
- pe 6.11. klo 13.00-15.00

Puheenjohtaja totesi, että myös kesäkuun kokous luultavasti käydään etäyhteyden avulla.

Puheenjohtaja pyysi työryhmän jäseniä varautumaan alun perin ilmoitettua pidempiin kokousaikoihin, sillä työryhmässä käytävä keskustelu on kiitettävän vilkasta.

9 Muut asiat

Todettiin, että koronatilanteen takia keväälle suunniteltu kuulemismenettely siirtyy verkkoon.

Annettiin tiedoksi alustava suunnitelma kevään kuulemismenettelyn toteuttamiseksi. Alustavan suunnitelman mukaan kevään kuulemismenettely kaksi vaiheinen: Ota kantaa –sivustolla toteutettaisi kuulemismenettelyn kirjallinen vaihe, jonka jälkeen järjestettäisi fasilitoitu verkkotilaisuus.

Verkkotilaisuudessa annettaisi Ota kantaa –palautteessa tulleita eri kantoja edustavat kansalaispuheenvuorot, jonka jälkeen pienryhmäkeskusteluissa käytäisi tarkemmin läpi lainsäädännön muutostarpeita. Jokaisessa pienryhmässä olisi keskustelun sujuvuuden varmistamiseksi oma fasilitaattori.

Tilaisuuden moderaattorit valmentaisivat puheenvuorojen pitäjät ja pienryhmäosallistujat sekä fasilitaattorit etukäteen.

Todettiin, että työryhmän edustajia toivotaan avustamaan fasilitoinnissa. Halukkuutta tullaan tiedustelemaan erikseen sähköpostitse.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.40.

Jakelu

Työryhmän jäsenet ja varajäsenet
Julkaistaan hankkeen verkkosivuilla